

Samuelson: Efter afstemningen ved anden behandling og den nu sidst foretagne afstemning vil det radikale venstre stemme for lovforslaget, idet vi mener, at der er mange forbedringer i forhold til det, der forelå ved første behandling. Vi skal dog alligevel udtrykke vor betænkelighed ved netop at få gennemført loven i et år, hvor der er så stor lærermangel.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 123 stemmer; 23 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Første næstformand (Grete Hækkerup): Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om begrænsning af svovlindhold m. v. i brændsel.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 56) findes i tidenden sp. 1846, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 991).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

H. C. Toft Ved første behandling af dette lovforslag, der jo i vidt omfang giver bemyndigelser til forureningsministeren, gav jeg udtryk for, at jeg, når ministeren ville foretage større dispositioner og udstede bekendtgørelser og cirkulærer, fandt det rigtigt, at et udvalg fra folketinget blev gjort bekendt dermed. Jeg er derfor tilfreds med, at ministeren over for udvalget, hvilket også fremgår af betænkningen, har bekræftet, at når det drejer sig om større dispositioner og udstedelse af cirkulærer og bekendtgørelser både vedrørende dette og andre lovforslag om forurening, vil han redegøre for over for det udvalg i folketinget, der behandler forureningsproblemer, hvilke beslutninger ministeren har til hensigt at tage.

Ved første behandling blev rejst spørgsmålet om at blande svovrlig og svovlfattig olie, der importeredes, og der er også fra Danske Elværkers Forening rettet en henvendelse til udvalget herom. Ministeren har over for udvalget bekræftet, at det er muligt at importere svovrlig olie, hvis svovlindholdet i den olieblending, der forbrændes, ikke overstiger de grænser, der er fastsat i bekendtgørelsen. På samme måde har ministeren over for udvalget bekræftet, at han har til hensigt, hvis forholdene taler derfor, at give dispensation, når der forekommer en binding af svovl i fremstillingsprocessen, således at svovlindholdet derefter ikke er så stort, at der er risiko ved det.

Vi har også i udvalget drøftet, om det ikke havde været bedst, om man havde en samlet administration af alle forhold vedrørende luftforurening fra oliiefyr, og henstillet til ministeren at overveje det. Jeg er bekendt med, at et andet lovforslag vedrørende partikelforurening behandles i et andet udvalg i folketinget, og det er altså et koordinerende arbejde på disse to områder, der i særlig grad er tænkt på. Vi har ikke i udvalget haft mulighed for at konstatere, om det ville være praktisk og rigtigt, om partikelforureningsager lå hos ministeren, men der er altså fra udvalget en henstilling om at drage omsorg for i videst muligt omfang at koordinere forureningsarbejdet på dette område.

Med disse bemærkninger vil jeg sige, at det konservative folkeparti er tilfreds med lovforslaget, og kan give det vor anbefaling.

Arne Christiansen: Ved første behandling af dette lovforslag, som jo er det første i en række, vi kan vente fra ministeren for forureningsbekæmpelse, fremgik det, at der var principiel enighed — jeg kunne fristes til at sige: selvfølgelig — om løsning af de mange påtrængende forureningsproblemer. Herom bør der ikke herske tvivl. Ingen underkendte heller det problem, som dette lovforslag beskæftiger sig med, selv om der ikke var udelt enighed om prioriteringen af opgaverne på forureningsbekæmpelsesområdet. Udvalgsarbejdet har tjent til at belyse flere aspekter, som omfattes af dette lovforslag, og vi kan derfor fra venstres side på enkelte undtagelser nær stille os særdeles positivt over for det.

[Arne Christiansen.]

Jeg vil gerne føje til, at vi ved, at udgiften ved indgreb af denne art, uanset hvor primærudgiften ligger, før eller siden vil falde tilbage på borgerne, måske i denne sag på brugerne. Det bliver dem, der kommer til at betale. Det er derfor også nødvendigt, at man, både når det gælder dette lovforslag og andre inden for forureningsbekæmpelsen, søger såvel at løse det påtrængende forureningsproblem som samtidig at sikre den nødvendige folkelige forståelse og opbakning, al den stund dette jo kun er et skridt på vejen. Jeg mener, at dette er lykkedes. Må jeg henvise til bl. a. ministerens tilkendegivelse over for udvalget om, som det også er gengivet i betænkningen, at påtale over for private forbrugere, der overtræder maksimumsgrænsen for svovlindhold i olie, forudsætter, som det hedder juridisk, „ond tro“. Det vil omvendt sige, at handler man i god tro, er man påtalefri. Også muligheden for tidsbegrænsede dispensationer for nyan-skaffede anlæg til let fuelolie bør nævnes.

Som noget væsentligt vil jeg gerne fremhæve, hvad der også blev peget på under første behandling, at målingerne af luftforureningen ikke alene fortsætter, men intensiveres. Det kan nemlig ikke udelukkes, at vi en dag står med andre resultater, som vil gøre det nødvendigt at tage det, vi nu gennemfører, op til revision. Det er derfor også rimeligt og fornuftigt, at folketingets udvalg vedrørende forureningsbekæmpelse holdes underrettet om såvel udviklingen som påtænkte betydende initiativer. Dette understreger på ny betimeligheden af, at dette udvalg får permanent karakter.

Endelig kan jeg ligesom den konservative ordfører fremføre det hjertesuk, at med forureningsbekæmpelsesministerens mange bestræbelser for at strømlinje dette lovgivningsarbejde må det være naturligt at understrege betænkningens bemærkninger om, at alle forureningsforhold i forbindelse med oliefyring må henlægges under eller i det mindste koordineres af et enkelt organ, såvel på centralt som på lokalt plan. Det er jo velkendt, at i dag beskæftiger såvel boligministeren som forureningsbekæmpelsesministeren sig med disse områder. Men som sagt vender vi nok af mere end én grund i fremtiden tilbage til denne lov, der jo må betragtes som et skridt på vejen.

Jeg kan med disse ord tilsige venstres støtte til lovforslaget.

Nordqvist: Vor ordfører er fraværende, men jeg kan på det radikale venstres vegne i det hele tiltræde betænkningen. Jeg finder grund til at fremhæve, at der er tale om en bemyndigelseslovgivning, men at ministeren har givet tilsagn om i fortsættelse af det allerede etablerede samarbejde med folketingets udvalg angående forureningsbekæmpelse fremtidig løbende at ville orientere udvalget om særlige initiativer i forbindelse med forureningsbekæmpelsen. Det synes jeg er ret vigtigt i denne lovgivning.

Lennart Larson: Jeg er også enig i lovforslagets sigte, men gennem udvalgsarbejdet og arbejdet i øvrigt med problematikken vedrørende dette lovforslag har jeg fået visse betænkeligheder med hensyn til bekendtgørelsen.

Jeg skal først komme med nogle bemærkninger om betænkningen. I betænkningen peges på, at konsekvenserne af lovforslagets gennemførelse er, at markedsføringen af let fuelolie gradvis vil ophøre, som det også er fremgået af ministerens svar til udvalget. Imidlertid er det min opfattelse, at let fuelolie ikke vil være markedsført ved lovens ikrafttræden. Forudsætningen for betænkningens bemærkninger på dette område vil derfor være, at der med sikkerhed må være beholdninger til stede i en længere periode efter lovens ikrafttræden.

Jeg er tilfreds med, at betænkningen indeholder en henstilling om en samlet administration af luftforureningsbekæmpelsen, således at alle forureningsforhold i forbindelse med oliefyring koordineres af et enkelt organ, såvel på lokalt som centralt plan. Vi ved jo alle, at en betingelse for, at en lov kan fungere, er, at loven kan administreres. Manglende hensyn hertil er en generel fejl ved en stor del af den lovgivning, der sker i dette ting.

Imidlertid kunne der ikke skabes enighed om et andet forslag, jeg fremsatte, nemlig at dispensation fra bestemmelser om maksimalt svovlindhold uden videre må kunne meddeles til anvendelse i områder, hvor der ikke ved målinger eller på anden måde kan påvises en overvejende sandsynlighed for væsentlige ulemper som følge af dispensatio-

[Lennart Larsson.]

nen. Som motivering for denne mere liberale administration af loven skal jeg fremføre, at en samlet kortlægning af luftens forurening til brug for fastsættelse af maksimale svovlgrænser endnu ikke er foretaget og endnu mindre har opnået en tilstrækkelig mængde måleresultater.

Ministeren henviser til, at lovforslaget bygger på en indstilling fra forureningsrådet, men har ikke gjort opmærksom på det forhold for indførelse af maksimale svovlgrænser, som hovedluftudvalget gør opmærksom på i sin redegørelse for luftforurening og forslag til bekæmpelse, side 71:

„Udvalget vil finde det ønskeligt, at der på landsplan fastsættes en maksimalgrænse for svovlindholdet i fuelolie, men finder ikke, at de hidtidig foretagne målinger og undersøgelser giver tilstrækkeligt grundlag for at fremsætte forslag herom. Udviklingen i luftens indhold af svovldioxyd og svævestøv, sod, må fremover følges meget nøje, og udvalget anbefaler en samlet kortlægning af luftens forurening til brug for overvejelser med henblik på fastsættelse af maksimale svovlgrænser på landsplan.“

Et praktisk resultat af en sådan undersøgelse er bl. a. på vej i Odense, hvor man har foretaget målinger i nu 8 måneder. Disse undersøgelses resultater, der er afleveret til udvalget, viser, at her har man et meget lavt indhold i luften af svovloxyd og sod i forhold til de maksimale grænser. Igen et bevis på, at det ikke kan lade sig gøre at generalisere med en fast svovlprocent.

En af årsagerne til de gode resultater er den store udbredelse af fjernvarmeforsyningen i samarbejde med Fynsværket. Ved udnyttelse af spildvarme og etablering af højtryksledninger vil dette stadig kunne udbygges. Vi har gennem flere måneder haft en ansøgning liggende om finansiering af en ledning til ca. 9 mill. kr., men dette har vort samfund ikke råd til på trods af, at ledningen kan betale sig selv på en 3-4 år ved sparet import af olie. Hertil kommer de store forureningsmæssige fordele. Her er der ikke tale om et årlig udgift på 100 mill. kr., som ministeren foreslår, men om en antiforureningsinvestering, der for det første årlig sparer valuta for 3 mill. kr., for det andet giver forbrugeren billigere varme og for det

tredje nedsætter luftforureningen med så meget, som vil følge af 20.000 t mindre afbrændt olie på årsbasis.

Det er på baggrund heraf, jeg mener, at der skal være betydelig større fleksibilitet i bekendtgørelsen og administrationen af loven. I hvert fald de første par år må det være sådan, at undtagelsen skal være reglen, og at loven skal administreres meget liberalt.

En anden årsag til, at jeg ønsker denne liberale administration af loven, er, at også hele problematikken omkring Nordsøolien kommer ind i billedet. Det kunne være meget interessant at høre ministerens bemærkninger om den forsyningsmæssige sammenhæng, idet det må forventes ifølge ministerens udtalelser, at Nordsøolie med lavt svovlindhold efterhånden tilføres danske raffinaderier i stor mængde.

Jeg mener ikke, at udvalget har fået forelagt overbevisende materiale, der umiddelbart viser nødvendigheden af investering af samfundsmidler på 100 mill. kr. Vi må forvente store investeringer til bekæmpelse af forureningsproblemer, og der må her gælde en prioritering, så at vi sikrer vort miljø mest muligt. Forståelse i befolkningen for forureningsproblematikken må skabes, så folk kan forstå, at det kan nytte, at der bringes ofre, så man ikke føler, at der på nogle områder måske smides værdier væk til liden nytte i den blå luft. Som det fremgår af behandlingen her i dag, vil alle partier være med til at løse forureningsproblematikken, men jeg tror, man skal passe på ikke at gøre forureningsbekæmpelsen urimelig.

Ministeren for forureningsbekæmpelse (Kampmann): Jeg vil godt indledningsvis takke udvalget for det grundige udvalgsarbejde, som har fundet sted. Det er rigtigt at markere det, fordi det, som hr. Arne Christensen var inde på det, er det første lovforslag fra det nye ministerium, som formentlig bliver vedtaget nu her ved anden behandling i dag og ved tredje behandling i næste uge. Det er også rigtigt, at det er forløberer for en lang række lovforslag, som er behandlet ved første behandling, og som kommer til behandling senere i folketinget.

Derfor er det også væsentligt at fastslå, at en række af de problemstillinger, man behandler her, er principielle i den forstand, at

[Ministeren for forureningsbekæmpelse.]

den procedure, som man har aftalt i forbindelse med dette lovforslag, meget vel kan tænkes at blive model for proceduren ved de fremtidige lovforslag. Her tænker jeg ikke mindst på det problem, som er draget frem og også er draget frem i udvalgsbetænkningen, om samarbejdet mellem folketingets forureningsbekæmpelsesudvalg og ministeren. Det er ganske klart, at jeg skal tilsige det bedst mulige samarbejde med dette faste udvalg, og det føles ganske naturligt som led i dette samarbejde at orientere udvalget, før vidtgående skridt træffes inden for de ramme- eller bemyndigelseslove, som nu efterhånden bliver vedtaget. Det er det tilfældet, jeg godt vil give ved denne lejlighed, og jeg håber, vi får det bedst mulige samarbejde fremover.

Der er ganske vist en række koordinationsproblemer, som man vel kan opfatte som visse indkøringsproblemer, som hr. H. C. Toft var inde på det. Man nævner i betænkningen spørgsmål om at koordinere indsatsen mod luftforurening. Ikke desto mindre oplever vi, at dette forslag, som er et egentligt forureningsbekæmpelsesforslag, ikke behandles i folketingets forureningsudvalg, men behandles særskilt. Det er ikke nogen særlig vidtgående koordination, og så vidt jeg har forstået, er der problemer omkring placeringen af en række egentlige forureningsforslag, som er på dagsordenen senere i dag. Der er en række problemer om, hvorvidt de skal placeres i forureningsudvalget, eller de skal i særskilte udvalg. Det var vel rimeligt, når man foretrækker og tilkendegiver, at en koordination skal finde sted inden for forureningsområdet, at man da også koordinerede det her i folketingsarbejdet, så man kunne få de forskellige synspunkter samordnet.

Jeg vil atter engang takke for den behandling, forslaget har fået hos samtlige ordførere.

Hr. Lennart Larson lægger efter min opfattelse for megen vægt på den samfundsøkonomiske målsætning i sit forureningsmæssige syn. Der dukkede ikke en eneste gang i hr. Lennart Larsons indlæg et mere økologisk præget syn op, altså hele spørgsmålet om balancen i naturen. I samme øjeblik hr. Lennart Larson lægger dette syns-

punkt til grund, vil det være meget vanskeligt at anvende de talstørrelser og i det hele taget diskutere de talstørrelser på en sådan måde, som hr. Lennart Larson gjorde det. Vi er i den situation, at hvis vi ser på svovlet, så er der naturligvis, som det blev fremhævet under første behandling, en vis naturlig svovlemission. Men når man dertil lægger den kunstige eller menneskeskabte svovlemission, som i en række af storbyerne når op på kolossale mængder i forhold til, hvad der er den naturlige emission, så er vi ude i det forhold, at den naturlige balance, i hvert fald for så vidt angår storbyerne, er slået i stykker. Og så må man ud fra et økologisk grundsynspunkt forsøge at genskabe denne balance i naturen, ikke alene ude i landdistrikterne, men også i byen. Når man lægger dette synspunkt til grund, som jeg fremførte her, så er det meget vanskeligt at dokumentere eller diskutere, om denne balance er 100 mill. kr. værd, eller den er 50 mill. kr. værd eller 150 mill. kr. værd. Jeg har altid lagt først og fremmest det økologiske grundsynspunkt til grund og kommer derfor ikke ind i de samme problemstillinger, som hr. Lennart Larson gjorde i sit indlæg her.

Lennart Larson: Jeg vil gerne sige til forureningsministeren, at jeg har ikke lagt de 100 mill. kr. til grund for, om det var for meget eller for lidt. Jeg har sagt, at man er nødt til at prioritere hele den miljømålsætning, vi skal have, og den forureningsproblematik, man har, og prøve på at få den ind, så det nytter noget. Jeg bor selv i en storby og har arbejdet meget med forureningsproblemer netop i en by, der har et meget, meget lavt forureningsindhold af svovl og sod, som jeg pegede på, i forhold til de grænser, der er fastsat efter svensk normgivning. Derfor finder jeg det uremeligt, at man fastsætter en ganske bestemt svovlgrænse også i denne by, når jeg samtidig ikke kan få penge til en løsning, jeg peger på, som ikke koster noget, og som forhindrer, at 20.000 t olie afbrændes om året i en storby. Det er denne problematik, jeg gerne vil ind på i min henstilling til ministeren. Hvor der er andre forhold, der spiller ind, lad os så få lov at investere pengene, hvor de virkelig gør nytte, og så vente lidt med at sætte procenten ned, hvis det ikke er den, der har den store betydning.

H. C. Toft: Jeg vil gerne give ministeren ret i, at det var rimeligt, om også folketinget koordinerede arbejdet vedrørende forurening, således at man henviste forslag, der omhandler forurening, til det særlige forureningsudvalg i folketinget. Det var, ligesom der i ministerens tone — hvad jeg også kan være enig i — var en vis bebrejdelse over for folketinget, fordi man ikke havde draget omsorg herfor, men da ministeren, hvad ministeren ikke så tit gør, hele tiden stirrede til højre i denne sal, som om det var rettet mod det konservative folkeparti, vil jeg dog gerne gøre ministeren opmærksom på, at de udvalgsmedlemmer, vi har til hensigt at vælge til de udvalg, der skal nedsættes vedrørende de forslag, der kommer, er de samme, som sidder i forureningsudvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets §§ 1-3 og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup): Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af et folketingsudvalg for folketingsåret 1971-72 til at drøfte problemer og modtage information vedrørende fremmedarbejderpolitikken [af Bertel Pedersen m. fl.].

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. XXIX) findes i tillæg A. sp. 3231, fremsættelsen i tidenden sp. 3747).

Forslaget sættes til forhandling.

Ordføreren for forslagsstillerne (Bertel Pedersen): På vegne af de 5 partiers forslagsstillere skal jeg anbefale forslaget og anbefale, at det går direkte til anden behandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup): Ønskes der udvalgsbehandling? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, går forslaget til folketingsbeslutning direkte til anden (sidste) behandling.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om forbud mod civil overlydsflyvning.

(Lovforslaget (nr. 180) findes i tillæg A. sp. 2993, fremsættelsen i tidenden sp. 3445).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Birte Weiss: Det lovforslag, vi skal behandle her, er udtryk for flere positive ting. For det første at vi ikke kritikløst ønsker at acceptere anvendelsen af ethvert teknisk fremskridt, og for det andet at den almindelige enighed om, at forureningsbekæmpelse et et globalt problem, ikke bliver brugt som undskyldning for at lade stå til på det lokale plan. Det viser også, at den megen snak om, at ministeren for forureningsbekæmpelse ikke kan enes med trafikministeren, ikke har noget på sig; i hvert fald ligger denne sags forhistorie i trafikministeriet.

Forslaget, der går ud på, at man vil forbyde civil luftfart med overlydsflyvning over dansk område, er en naturlig konsekvens af 10 års overlydsstudier i Organisationen for International Civil Luftfart og af Nordisk Råds rekommandation sidste år om forbud mod civil overlydsflyvning. Der er mange grunde til et sådant forbud, og det understøttes af udtalelser fra fremtrædende støjforskere. Et par af grundene skal nævnes her.

I den hidtidige debat om flystøj har man først og fremmest talt om søvnforstyrrelser og i værste fald om midlertidige høreskader. Man må se i øjnene, at overlydsstøj er langt værre. For det første vil der være en langt kraftigere støj ved landing og start. For det andet er der tale om nogle meget ubehagelige lydknald, i det øjeblik et fly gennem-bryder lyd-muren. Knaldene, der kommer med ca. 1/3 sekunds mellemrum, varer ved,